

Що робити з
порушенням
дисципліни у класі?

1. Зустрічайте учнів біля дверей класу

Вчителька розпочинає день з вітання з кожним учнем: тисне руку, дає п'ять або обіймає. як намагається встановити зв'язок.

Таке привітання на вході допомагає вчителям запровадити позитивний настрій на весь день, покращуючи академічну залученість на 20% і водночас знижуючи шкідливу поведінку на 9%.

2. Встановлюйте, підтримуйте та відновлюйте стосунки Вибудовування стосунків з учнями через такі стратегії як вітання у дверях – хороший початок. Але також необхідно підтримувати їх упродовж навчального року і відновлювати після конфліктів.

Коли учень довіряє вчителю, то докладає більше зусиль, щоб виконувати правила. А коли вчителі докладають зусиль, щоб краще пізнати своїх учнів на більш особистісному рівні, вони отримують більше для свого вчительського досвіду. **Кожен клас повинен бути схожим на сім'ю.** Якщо ви неправильно вимовляєте прізвище учня, говорите із сарказмом і змушуєте почуватися дітей по-дурному, коли вони ставлять запитання, – цю вашу поведінку потрібно змінити насамперед.

3. Використовуйте нагадування і сигнали

Старшим учням підійдуть нагадування і сигнали. Вони допомагають заохотити учнів дотримуватися правил без надмірного контролю і силювання. Наприклад, якщо ви можете передбачити небажану поведінку – вставання з місць, коли учні закінчили завдання раніше – зробіть коротке нагадування, що діти повинні зробити замість цього. Нагадування зазвичай усні, але можуть бути також візуальні, звукові (маленький дзвіночок у вчителя) чи навіть знак рукою, щоб учні зайняли свої місця.

4. Робота з розміщенням учнів у класі.

Коли діти самі обирають, де їм сісти, вони частіше будуть порушувати дисципліну. Ба більше, вони, ймовірно, оберуть місце біля друзів і будуть багато говорити.

Учні самі вирішують, де сісти, але якщо не можуть виконувати завдання, то мають повернутися за парту.

Учні почувуються більш розслаблено і вмотивовано в умовах, де їхній вибір поважають.

5. Хваліть поведінку

Це може звучати нелогічно, але відзначення хорошої поведінки та ігнорування незначної поганої можуть бути більш ефективними, аніж покарання. Замість фокусуватися на окремих учнях, запропонуйте похвалу за поведінку, яку хочете підкріпити. Також допомагає уникання частки “не”. Учні радше послухають те, що має чіткі аргументовані пояснення.

6. Встановіть чіткі очікування

Замість встановлювати правила поведінки, **проведіть дискусію з учнями про те, чому ці правила важливі**. Створіть з ними список правил, щоб з'явилося відчуття спільноти. Це допоможе підтримувати поведінку класу.

7. Активний контроль

Спокусливо – сісти за свій стіл і розібратися з контрольними, але це запрошення учнів до поганої поведінки. **Будьте активними – рухайтесь класом, перевіряйте, що зрозуміли учні, запитуйте.** Це не про нагляд, а про взаємодію. Дослідження 2017 року виявило, що невербальна комунікація вчителів – така як усмішка і зоровий контакт – можуть *“зменшити фізичну та/або психологічну дистанцію”* з учнями, викликаючи в учнів позитивні відчуття до вчителя і навчального матеріалу, покращуючи поведінку.

8. Робіть позитивні дзвінки батькам

Дзвонити батькам у разі проблеми – дуже швидко стає звичкою. Ці дзвінки дійсно потрібні, але **повідомити про досягнення – так само важливо**, якщо не більш важливо. Усі батьки хочуть почути щось хороше про свою дитину, і це завжди добре впливає на саму дитину. Спробуйте щодня робити один позитивний дзвінок батькам різних учнів, навіть якщо ви розкажете про хорошу відповідь на уроці. Це теж, зрештою, сприятиме позитивній поведінці у класі.

9. Святкуйте важку роботу

Покажіть учням, що цінуєте їхні зусилля. **Помічайте досягнення у роботі кожного щодня.** Раз на тиждень обирайте особливо працювиту команду чи учня, щоб розповісти їхню історію. Нехай клас розпитає, як команда чи учень виконували роботу. Це дуже цінний урок, коли учні чують історії від своїх однолітків, що для них означає важка робота. Крім того, діти, які знають, що їхню роботу відзначають не просто оцінкою, будуть більш уважними і сфокусованими.

Вправа «Мовчанка»

Оголосить учням, що стартує гра в мовчанку. Той, хто протягом хвилини першим скаже хоча б одне слово, піде до дошки та буде виконувати складне завдання. Після такого хвилинного мовчання учні завжди заспокоюються.

Відбивайте долонями ритм
Підійдіть до учня, який найбільше говорить і скажіть: «Якщо ти мене чуєш, плесни в долоні двічі». Повторіть знову. Ви одразу ж помітите як привернете увагу багатьох учнів. Ви можете змінювати кількість плескань в долоні доти, поки в класі не стане абсолютно тихо.

10. Знайдіть спільну мову з неформальним лідером

Хоча вчителі і намагаються будувати рівні відносини з учнями усього класу, але завжди у всіх є свої улюбленці.

Часто педагоги звертають в першу чергу увагу на тих учнів, які добре навчаються, дисципліновані, кмітливі тощо. Але придивіться, хто в класі є неформальним лідером. Такі школярі, як правило, є бешкетниками, а зриви дисципліни, ініціатива прогулів уроків – саме їх рук справа. Придивіться, що його відрізняє від інших з позитивного боку, і зробіть саме на цьому акцент!

Як говорять психологи, діти, які порушують дисципліну, таким чином намагаються привернути до себе увагу. Тож постарайтеся знайти спільну мову саме з ними, віднайти, що є у сфері інтересів та зрозуміти, що є причиною опозиційної поведінки. У такий спосіб ви зможете вирішити одразу дві проблеми: з одного боку, допоможете окремій дитині подолати власні психологічні проблеми, а з іншого, заручившись підтримкою лідера класу, труднощі з дисципліною вирішаться вже без вашого втручання.

11. Будьте господарем в класі

Створіть такі умови, щоб не дивлячись на вашу відкритість та доброзичливість, учні розуміли, хто головний.

Постійно стежте за ходом уроку, слідуйте, щоб узгоджені правила виконувалися. Наочно покажіть, що дійсно контролюєте все, що відбувається на уроці. Не забувайте як про кару, так і заохочення!

12. НЕ ПІДВИЩУЙТЕ ГОЛОС

Коли вчитель втрачає контроль над класом, перший імпульс – підвищити голос, перекричати учнів. Насправді підвищення голосу свідчить про хвилювання та страх, і учні це дуже тонко відчують. Іноколи провокують ще більше. Щоб втримати увагу, краще говорити повільніше і тихіше. Знижуйте голос. Нехай учні в прямому сенсі цього слова прислуховуються до вас.

13. Постарайтеся завантажити найактивніших порушників роботою на уроці - бажано творчої. Тобто перенаправте його енергію в творче русло.

14. Знайдіть для кожної теми прив'язку до сучасного життя. Чим більше ви будете приділяти уваги практичному використанню нових знань, тим більше шансів дістати увагу дітей.

15. Ведіть урок цікаво! Знайдіть якусь свою "фішку", яка незмінно буде привертати увагу.

У приклад можна навести досвід одного заслуженого вчителя літератури. Наприклад, передбачалася лекція з біографії Маяковського - вчитель прийшов у клас у яскравій жовтій кофті і з порога почав декламувати: "А ви ноктюрн зіграти могли б на флейті водостічних труб?" Несподіваний початок уроку, погодьтеся. Зате увагу класу було забезпечено, а до кінця уроку навіть недбайливі учні запам'ятали, що жовта кофта для Маяковського була, як виклик суспільству.

16. Можна застосовувати систему накопичувальних балів. У цьому випадку оцінка виставляється не відразу за відповідь, і не тільки в кінці уроку: вся оцінка накопичується протягом всього уроку. Наприклад, за правильно виконане домашнє завдання - 1 бал, за три правильних відповіді з місця - ще 1 бал, за правильну відповідь біля дошки - ще 2 бали. Варіантів багато. Це збільшить працездатність класу, і часу на шум не залишається. До речі, можна ввести і штрафні бали - за погану поведінку, наприклад.

Це складно, але, по-перше, ви забезпечите індивідуальний підхід, а по-друге, даєте шанс відстаючим отримати хорошу оцінку.

Вчитель повинен любити дітей, просто за те що вони діти!

